

I dag

BÖRN OG TUBBAK

SÍÐAN menn vörðu varir við, at tubbakið tíðum kann elva krabbamein, hefur oftari verið havið á máli at gera stig íð kunnur fýrbyrgja óvurnýslu af tí. Hetta er ekki læftort arbeiði, tí tey, ið einaferð hava vana seg til tubbaknýslu, hava torført við at leggja hetta af afgif. Tó eini kundu ráðini verið; at gjørt hilt ítarsta fyrri, at ikki börn og ungfolk byrjaðu uppá ella legdu sær henda óvana til, ið er heilsuskaðiligur.

A TINGI hefur hetta mál ongan veruligan frama vunnið; men tað tykist sum allir flokkar og allir menn hava ásaðnað, at neyðugt er at gera nakað, ið kann hjálpa teimum ungu undan teimum vandum, ið standast av ov miklum brúki av hesum skaðaevni.

I FINLANDI er avmarkað, hvussu nógv tikist við hetta mál, og tað av góðum orsökum, tí Finland er tað land í Europu, ið hefur næstmesta forbrúkið av tubbaki.

I FINLANDI er avmarkið, hvussu nógv menn kunnur reklamera við brennivins-solu. Nu halda tey, at tubbakinum ikki skal vera loyvt stórri og meira reklamu enn brennivininum. Hetta er sjálfandi eitt stig á leiðini.

EINASTA LEIÐIN her man vera at gera sítt besta fyrri, at ungfolkið heldur seg frá at byrja við tubbaknýslu — og vit kunnur hjálpa til har við fýrbyrgjandi arbeiði, at ikki börn og ungfolk byrja hesa njótan og henda heilsuskaðiliga óvana.

adrir SIGA

«DIMMALETING» viðgerð mótmæl-isskrívi frá tjóðveldisflokkinum, fólka-flokkinum, sjálfstýrisflokkinum og Kj. Mohr til lótingsformannin, ið teir skuldseta fyrri óreiðuliga framferðir undir eini atkvøðugreðslu í tinginum og sig-ur m. a.:

«Anledningen til denne protest er, at der ved en 2. behandling i lagtinget af gynasieskolerne under en afstemning blev truffet en vedtagelse, hvorefter lagtinget suverænt overtager gymnasie undervisningen, umiddelbart for en anden vedtagelse, som med lige stort flertal lægger tilrettelæggningen af hele gymnasievæsenet under det danske undervisningsministerium. Inkons-kvensen springer i øjnene, men det har sin enkle forklaring deri, at under serieafstemningerne er der altfor mange lagtingsmedlemmer, som afle-verer deres »ja« eller »nej«, mens de tænker på noget helt andet.»

FORKÁLKNINGUR. Mangar eru sjúk-urnar, ið mahnættin má knøgva undir — og mangar eru rættuliga vandamikl-ar. Nøglu stovnar teir í Danmark nýtt felag. Foreningen af Hjertesygdommes Bekæmpelse, har Viggo Kampmann, for sætissráðharr, gjorðist forseti.

A stovningarfundinum varð sagt, at 1/3 av øllum deyðsføllum í Danmark var orsakað av æðraforkálfningi, ið aftur orsakar blóðpropur í hjarta-num. «Hetta er fólkasjúka, ið vit

mugu berjast imóti,» segði Erik War-burg, dr. med. I dag hava umleið 2,5 pst. av danska fólkinum yvir 15 ár hjartasjúku og meir enn 2,5 pst. he-ur ov høgt blóðtryg. Allt ov nógvur sjúkrasengur fara til sjúklingar av hjartasjúkum, ið rakar allar sam-felagsstættir. Djúrafriti er serliga vanda-mikil í hesum sambandi, og eitt av hovudsámálum felagsins er at kanna fitina í teimum ymisku fódurev-nunum.

veitst tú

AT arabarafólkini sum bógva í Ís-rael framvegis hava sín egnu síða-læru. Sigur t. d. maður við konu sína 3 ferðir: »Eg eri farin frá tær,» er skilnaðurin ein veruleiki.

AT Vesturtyrskar royktu 64,8 milli-ardir sigarettir í fjór og at hetta er 1202 uppá fólkið.

AT tað er í meðal verður foddur ein amerikani hvørt 7½ sekund og doy-r e'n hvørt 20. sekund.

AT tað eru farin 40 ár síðan kvinnur-nar í USA aftaná áralangt, harðrent stríð fingi valrætt.

AT kannigarnar visa, at í Fraklandi hava 53 pst. av teimum heilt ungu lesn-að sum fríttíðararbeiði.

AT í Bretlandi eru brotsgerðir, fram-dar av unglingum í 14—17 árunum, tví-faldaðar síðan 1938.

AT tað framvegis eru 15 milj. menn-iskju í heiminum, sum plágast av spít-olsku sjúkum.

AT siamesiskar kettur hava blá eygu, sum tó gerast reyðlig á liti, tá eði leik-ar á.

AT Honululu á Hawai'i ber øðr fyrri at hava heimsins mildasta veðurlag. AT blaðlesarar vanligu lesa 250 orð í minuttin.

SOSIALURIN Viðmerkingar

SJÓVERJAI

TAÐ hevur verið kastað javnaðarmonn-um, at teir einki hava gjørt til frama fyrri at bota um sjóverjuna; men veru-liga er tað júst undir hesum landastýr-inum nakað er avrikað á hesum øki.

Undanfarna landstýri gjørdi so gott sum einki á hesum øki. Jú, sendi mann at gera hertænastu, so feroyska vaktar-skipið fékk politimyndugleika. Tað er rætt, men seinri kom í ljós mála, at un-danfarna landstýri als ikki hevur roynt at útvega feroyska vaktarskipinum poli-timyndugleika.

Fólkalokkurin, sum nú leggur javn-aðarmenn undir bæði líkt og ólíkt í hes-um máli, hevði ríma tíð at útvega vakt-ar-skip og bota um sjóverjuna, heila 8 ár; men hvør maður veit, at har hendi einki — einki vaktarskip varð bygt, at har hendi einki — einki vaktarskip varð útvegað.

Undir hesum landstýrinum er farið undir byggingina av vaktarskipinum og roynt verður at fáa í lag vaktar-hald við politimyndugleika — og har-afturat verður nútímans verjuskip við helikoptara at taka sær av sjóverjun.

Brøv til Sosialin

AMERIKA—RUSLAND

Flæðir... í april. Lesur ein blóðin her niðri — og eg skilji, tað er á sama hátt heima í For-oyum — verður ein rokafittur av pro-paganda um krigsdubbing, atom-sprengjur o. t., men sum oftast bendir skrivningin tann vegin, at tað eru russar, ið gera alt tað illa — men hitt fá-lika Amerika er e'nglabarnið, feilaleyst.

Einaferð vóru russar, ið tveittu niður royndarbumbur, nú verður tað Amerika. Jú, vissuliga kunnur báðir pantar, og vit vita frá vísindamonnum, at teir eru so langt framkommir, at teir kunnur for-ko-ma knøttinum við galskapi sínum.

Vit áttu at gnuggja svøvnin burtur úr eygum okkara — verðsins ella beinari jarðarinnar undirgangur verður e'ns ó-hugmaligur fyrri okkum, annað hann kem-ur úr eystri ella vestri.

Jorðin er e'n planet — ein litil pla-net, sum sveimar tui í okkara sól-sys-temi, hildin á rættleð av ymiskari at-dráttarmegi. Piika teir alt ov mikið við hana við tí ræðuligu megi, teir nú kunnur geva frítt spæl, er vand á ferð.

Eisini vit eiga at gera okkara besta — sjálvt um tað er í einum litlum for-oyksku blaði — og leggja neistar til tann eld, ið skal fáa heimsins stóru at halda uppat við teirra óhugnaligu telving, ið hettliga kann forkoma all-ari mahnættini.

Róði Miðstaggi.

Veruleiki?

TAÐ ER VERULEIKI

AT áður enn hetta landstýrið við javn-aðarmannaleiðslu tók við, var lesnað-aðstudingurin, ið næmingar við stuðnaða ella læraraskúlan hert ein viðfaringur — nakrar fáar hundrad krónur; men at hesin stuðningur undir sitandi landstýri í mongum forum er fleirfaldaður, so næmingar nú kunnur fáa uppi einar 2000 kr. árliga frí: »Ungdommens uddannelsesfonde« av lótingsins stuðning.

ELEFANTISKI. Í djóragerðinum í Rotterdam hava teir kanna eftir, hvussu nógv ein indiskur honlefantur etur eftir einum degi, og her er úrslitið:

1706 notur, 1330 karamellir og bomm, 981 breyðflisar, 811 keksr, 198 flisar smuri breyð, 198 appelsinstykki 17 súr-epli, 13 pappirsstykki, 5 is, 2 iskókur, 3 pappirsposar, 1 pylsu, 1 skóband og ein hvítan kvinnu-leðurhandska. Samlað át: 60 kg.

FRA SLOTT TIL SLOTT. Væntuliga verður drottning Elisabeth at flyta frá Buckingham Palace til Windsor Castle. Buckingham Palace er 257 ára gamalt, og har hevur konghæðskíð búið, síðan Victoria drottning flutti hagar í 1837. Slottið er ógvuliga gamaldags, og nú

hava tey bygt eina æskýggjabúð nærhendis, haðani tað sæst inn í kongliga gomalkirnar.

SUKARNO-JUSTITS. Í Indonesiu hava teir ásett deyðarevning fyrri óekonomisk-ar brotsgerðir. Soleiðis kann ein býstjóri, ið letur ferðafólk koyra ókeypis ella ferðafólk, ið royna at snikka seg undan at gjalda, verða sett fyrri krígg-rætt og skotin.

14 miljónir ára gamalur

NIÐRI í Kenya hevur bretska vísinda-maðurin dr. Louis Leakey funnið ein 14 milj. ára gamlan apumann. Fyribli er tó bert talan um brot av yvir-munn-inum og eina tonn. Vís-indamaðurin heldur, at

AKTUELT hesi fund, hvorki eru av heilskapnum menn-skja og ei heldur av heil skapaðari apu. Fundið kann ætlandi koma at fylla væl uppi tað liðið í søgu mannaættarinnar, sum hevur elvt vísind-ini so nógv hovuðbrýggi, sigur dr. Leakey. Tað var hesin sami dr. Leakey, sum fann leivdirnar av hinum 1.750.000 ára gamla »eysturafrikumanninum«.

MA BROYTAST. Fyrirv. leðarin av mau-mau-rørslni í Kenya, Jomo Keny-atta, krevur; at tær afrikufigindalig-ue avmyndingarnar í bibliuni verða broytt-ar. Hann sigur:

— Einglar verða altíð avmyndaðir hvítir, og djævulin altíð svartur.

SVIGARSYNIR. Sarah, dóttir Winston Churchill, er trúlovað á øðrum sinni. Tá hon var gift vóð skemtileikaranum Vic Oliver, spurdi hesin Churchill eina-ferð:

— Hvor var eftir tinni hugsan størsti statsmaður undir øðrum heimshardaga.

— Mussolini, svaraði Churchill, tí hann hevði drivi at skjóta svigarsøn sin!

VALSOGA. Tá teir teldu upp atkvø-urnar aftaná kommunuvalið í Bodilsker á Bornholm, visti tað seg, at ein veljari umframt kross fyrri einum av flokkunum eisini hevði skrivað: — Sjá Esa's 41.24

— Har stendur: — Nei, tit eru einki, og verk tykk-ara er purt einki! Andstygð er tann, ið velur tykkum!

TAGE ERLANDER, svenski forsætis-ráðharrin, talaði 2 einum fundi um fel-gasmarknaðin, og nevndi belgumannin Henri Spaak, ið var hovyndsmáður fyrri Róm-sáttmálanum og segði:

— Og vit megu endiliga ikki undir-meta Spaak. Hann er ikki einans javnaðarmaður, men eisini intelli-gentur!

K. K. STEINCKE: Í einum diktatur-landi er tað lættari at fremja tað, ið øll eru imóti, enn í einum demokrati at fremja tað, ið øll eru samd um!

BERTRAND RUSSEL: Vísindamenn-ini royna at gera tað ómöguliga mögu-ligt, politikkararnir at gera tað móguliga ómöguligt.

Ein kann eisini verða móður av einki at gera; men so er bara at hvíla seg.

Mausoleumið afturlatið

Tað kom hvøkkur í heimin á sinni, tá boðað var frá, at hitt stóra mausoleumið í Moskva, har Lenin og Sta'in lógu lið um lið, var aftur-latið vegna umvælingar. Nakrar dag ar seinri varð latið uppافتur, men tá var balsameraða líkam Stalins burt-ur og jarðað á øðrum staði.

Nú er eisini hitt ovurstóra mauso-leumið í Praha, har balsameraða líkam Klement Gottwalds, fyrsta kommunistaleiðara Tjekkoslavakiu liggur, afturlatið vegna umvælingar.

Menn vænta, at líkamliga leivdir Gottwaðs verða at fáa somu lagnu sum leivdir Stalins.

Alt stjórnarvaldið í luftini

VERÐUR USA ÁLOPIÐ við atombumbum, kunnur Kennedy og ráðharrar hans ara í skundi fara umborð í flogflor, sum eru serstakliga útgjod stjórnarstovur, haðani teir kunnur leiða bardagan, um allar stjórnarskrivstovurnar í Washing-ton eru lagðar í sor. Á einum flogvølli ikki langt frá Hvíta husinum standa 3 stór jettflogflor til hetta endamáli og kunnur setast í gongd, hvørja lotu tað skal vera. Flogflorini eru útgjod við øllum neyðugum tólum at taka imóti boðum eins og senda boð til verjuna á landjorðini, herskipini á hovunum og flog-florini í luftini. Flogflorini kunnur ver, í luftini í dagavis, um einki forðar teim um at bunkra har uppi. Afturat hesum hevur Kennedy eina stjórnarstovu langt niðri í jorðini í Maryland nærhendis Washington, eins og hann kann fara um borð á kommandoskip herflotans »Northampton«, sum siglir í Atlantshavinum, altíð til reiðar at taka hann umborð.

AKTUELT

VEGIRNIR. Ofta hevur verið trivið í vegamálum, hvussu fólkalokksstýrið sker di alla stuðningsveitan o.s.fr. Um hetta var skrivað í »Sosialinum« 4. april 1953:

»Hákon Djurhuus leggur fram upp-skot um at skerja niðanfyrri nevndu bygging fyrri allan stuðning til vðlika hald av vegum.

Sambandsmenn nigu fyr honum...

Bygdarnar eru:

Klakksvík, Fuglafjarður, Leirvík; Sjógv; Skáli; Hvalvík, Vestmanna, Seyrvágur; Miðvágur; Tórshavn, Skop un Tvøryri, Hov og Vágur...«

Gevio
føroyskar
BARNABOKUR!